

Bruselj, 12. junij 2017
(OR. en)

9310/17

ECOFIN 413
UEM 162
SOC 393
EMPL 307
COMPET 410
ENV 509
EDUC 237
RECH 193
ENER 232
JAI 492

DOPIS

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Št. dok. Kom.:	ST 9255/17 ECOFIN 384 UEM 133 SOC 362 EMPL 277 COMPET 379 ENV 479 EDUC 207 RECH 163 ENER 203 JAI 455 - COM(2017) 524 final
Zadeva:	Priporočilo za PRIPOROČILO SVETA v zvezi z nacionalnim programom reform Slovaške za leto 2017 in mnenje Sveta o programu Slovaške za stabilnost za leto 2017

V prilogi vam pošljamo navedeni osnutek priporočila Sveta, ki so ga pregledali in potrdili različni odbori Sveta, temelji pa na predlogu Komisije COM(2017) 524 final.

PRIPOROČILO SVETA

z dne ...

v zvezi z nacionalnim programom reform Slovaške za leto 2017

in mnenje Sveta o programu Slovaške za stabilnost za leto 2017

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik¹ in zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

¹ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 16. novembra 2016 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2017. Evropski svet je na zasedanju 9. in 10. marca 2017 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 16. novembra 2016 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta² sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Slovaške ni opredelila kot ene od držav članic, za katere bo opravljen poglobljeni pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi priporočilo za priporočilo Sveta glede ekonomske politike euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil na zasedanju 9. in 10. marca 2017. Svet je Priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje) sprejel 21. marca 2017.³
- (2) Slovaška bi morala kot država članica, katere valuta je euro, in zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje, kot je izraženo v priporočilih 1 in 2.
- (3) Poročilo o državi za Slovaško za leto 2017 je bilo objavljeno 22. februarja 2017. V njem so bili ocenjeni napredek Slovaške pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 12. julija 2016, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezne države, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.
- (4) Slovaška je 26. aprila 2017 predložila nacionalni program reform za leto 2017 in program stabilnosti za leto 2017. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.

² Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).

³ UL C 92, 24.3.2017, str. 1.

- (5) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Člen 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta⁴ določa, da lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, zagotovila v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (6) Za Slovaško trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. V programu stabilnosti za leto 2017 vlada načrtuje izboljšanje nominalnega primanjkljaja, in sicer na 1,3 % BDP v letu 2017, ter nadaljnje postopno izboljšanje na 0 % BDP v letih 2019 in 2020. Srednjeročni proračunski cilj, tj. strukturni primanjkljaj v višini 0,5 % BDP, naj bi bil dosežen do leta 2018. V skladu s programom stabilnosti za leto 2017 naj bi delež dolga sektorja država v BDP postopno upadal in leta 2020 dosegel 46 % BDP. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten.
- (7) Svet je 12. julija 2016 Slovaški priporočil, naj doseže letno fiskalno prilagoditev v višini 0,5 % BDP v letu 2017, da bi se približala srednjeročnemu proračunskemu cilju. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2017 obstaja v letu 2017 tveganje določenega odklona od tega priporočila.

⁴ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

- (8) V letu 2018 naj bi se Slovaška glede na svoj fiskalni položaj z dodatno prilagoditvijo približala srednjeročnemu proračunskemu cilju strukturnega primanjkljaja v višini 0,5 % BDP. V skladu s skupno dogovorjeno prilagoditveno matriko v okviru Pakta za stabilnost in rast ta prilagoditev pomeni zahtevo po nominalni stopnji rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov⁵, ki ne presega 2,9 %. To bi ustrezalo strukturni prilagoditvi v višini 0,5 % BDP. Ob nespremenjenih politikah obstaja v obdobju 2017–2018 skupaj tveganje znatnega odklona od te zahteve. Svet na splošno meni, da bi morala biti Slovaška pripravljena v letu 2017 sprejeti dodatne ukrepe za zagotovitev skladnosti in da bodo v letu 2018 potrebni dodatni ukrepi, da bi izpolnila določbe Pakta za stabilnost in rast. Vendar bi bilo treba v skladu z Uredbo (ES) št. 1466/97 pri oceni proračunskih načrtov in rezultatov upoštevati proračunski saldo države članice glede na ciklične pogoje. Kot je navedeno v sporočilu Komisije o evropskem semestru za leto 2017, priloženem tem priporočilom za posamezne države, bo treba pri oceni osnutka proračunskega načrta za leto 2018 in poznejši oceni proračunskih rezultatov za leto 2018 ustrezno upoštevati cilj glede fiskalne naravnosti, ki prispeva tako k okrepitvi trenutnega okrevanja kot tudi k zagotavljanju vzdržnosti javnih financ Slovaške. Pri tem Svet ugotavlja, da namerava Komisija izvesti splošno oceno v skladu z Uredbo (ES) št. 1466/97, zlasti glede na ciklično situacijo na Slovaškem.

⁵ Neto javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so zgajene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

- (9) Za slovaške javne finance dolgoročno še vedno ostajajo tveganja. Odhodki za zdravstvo še naprej ogrožajo dolgoročno vzdržnost javnih financ, saj je povečanje stroškovne učinkovitosti zdravstva na Slovaškem še vedno izziv. Sprejetih je bilo nekaj ukrepov za racionalizacijo bolnišnične oskrbe in znižanje stroškov, vendar konkretni rezultati še niso vidni. V pregledu porabe za leto 2016 so bile ugotovljene možnosti za prihranke. Kljub temu je bil napredek pri zagotavljanju celostnega zdravstva v praksi in izvajanju reforme izdatkov za zdravstvo do zdaj počasen, počasi pa napreduje tudi uvajanje sistema skupin primerljivih primerov za plačila in e-zdravstvenega sistema. Medtem naj bi se po napovedih primanjkljaj javnega pokojninskega sistema dolgoročno podvojil, pri čemer je upokojitvena starost na Slovaškem med najnižjimi v Uniji. Nedavne prilagoditve pokojninskega sistema so bile večinoma priložnostne in so imele zgolj kratkoročen učinek.
- (10) Zmanjšal se je obseg davčnih utaj in izogibanja davkom, ob tem pa si Slovaška prizadeva za izboljšanje prostovoljnega spoštovanja predpisov. Izboljšave pri pobiranju davkov so precej zmanjšale v preteklosti globoko vrzel pri pobiranju DDV. Zdi se, da je omejitev goljufij v zvezi z DDV pozitivno učinkovala tudi na pobiranje davka od dohodkov pravnih oseb. Finančna uprava poudarja izboljšanje izpolnjevanja obveznosti v zvezi z DDV, zlasti z izvajanjem revizij. Hkrati se proučujejo nerevizijske dejavnosti za okrepitev prostovoljnega izpolnjevanja davčnih obveznosti.

(11) Kljub izboljšanju na trgu dela, ki je posledica trajnega gospodarskega okrevanja in stabilnega ustvarjanja delovnih mest, dolgotrajna brezposelnost ostaja problem. Stopnja dolgotrajne brezposelnosti ostaja med najvišjimi v Uniji. Zlasti pesti marginalizirane Rome, nizko usposobljene delavce in mlade. Poleg tega še vedno obstajajo razlike med regijami – stopnja brezposelnosti na vzhodnem Slovaškem je še vedno dvakrat višja kot v Bratislavi. Udeležba odraslih v vseživljenjskem učenju in izobraževanju druge priložnosti ostaja majhna. Kljub ukrepom, ki zaposlene z nizkimi dohodki spodbujajo k delu, in reformi javnih zavodov za zaposlovanje, ki še ni končana, so še vedno težave pri uvajanju individualizirane podpore za dolgotrajno brezposelne in ranljive skupine, to pa med drugim zaradi velikega števila vlog. Akcijski načrt Slovaške za integracijo dolgotrajno brezposelnih, ki se v veliki meri financira iz sredstev Evropskega socialnega sklada, je namenjen izboljšanju tega položaja s celovitim pristopom k individualiziranim storitvam. To bo doseženo z zagotavljanjem specializiranega svetovanja, novega sistema oblikovanja profilov, sodelovanja z zasebnimi agencijami za zaposlovanje in izvajanjem ciljnih programov usposabljanja, ki jih snujejo delodajalci na podlagi regionalnih potreb trga dela. Udeležba Romov na slovaškem trgu dela je še vedno zelo nizka, napredek pri povečevanju njihove zaposlenosti pa je počasen. Dejavniki, ki prispevajo k njihovim skromnim rezultatom na trgu dela, so nizka stopnja izobrazbe, znanja in spretnosti ter diskriminacija. Nizka stopnja zaposlenosti žensk v rodni dobi je posledica dolgega starševskega dopusta (do tri leta), ki ga le redko koristijo moški, pomanjkanja zmogljivosti za otroško varstvo, zlasti za otroke, mlajše od treh let, ter majhne uporabe prožne ureditve delovnega časa.

- (12) Izobraževalni sistem je premalo usmerjen k povečanju gospodarskega potenciala Slovaške. Rezultati izobraževanja in raven osnovnih znanj še vedno ne dosegajo pričakovanj v primerjavi z mednarodnimi standardi in so se v obdobju 2012–2015 še poslabšali. Poleg tega so razhajanja med regijami še vedno velika. Skromna uspešnost je v prvi vrsti povezana z močnim učinkom socialno-ekonomskega in etničnega porekla učencev in dijakov, s problematiko enakopravnosti, dostopa in vključenosti ter razmeroma majhno privlačnostjo učiteljskega poklica. Kljub povišanju plač učiteljev leta 2016 v dveh fazah (4 % januarja in 6 % septembra) in načrtovanim nadaljnjim povišanjem v obdobju 2017–2020 so nekonkurenčni plačni pogoji in omejena ponudba trajnega usposabljanja učiteljev med dejavniki, zaradi katerih je ta poklic še vedno precej neprivlačen, zlasti za bodoče mlade učitelje in tiste, ki prebivajo v bolj razvitih regijah države. Nedavno sprejeta zakonodaja za preprečevanje segregacije v zvezi z marginalizirano romsko skupnostjo še ni v celoti izvedena, da bi lahko dosegla pozitivne spremembe in povečala njihovo udeležbo v vključujočem rednem izobraževanju, pri čemer bo poseben poudarek na izobrazbi in varstvu v zgodnjem otroštvu, vključno s predšolsko vzgojo.
- (13) Slovaška javna uprava je v postopku modernizacije, vendar korupcija ostaja problematična. Dojemanje korupcije je še vedno visoko in je glavna ovira za poslovanje. Nadzorni mehanizmi in izvrševanje protikorupcijskih pravil se še naprej zdijo neustrezni, pobude politik v zvezi s prijavljanjem nepravilnosti in navideznimi družbami pa morda ne bodo zadostovale za odpravo problema. Poleg tega so prakse javnega naročanja na mnogih področjih še daleč od dobrih praks. Razvijajo se usposabljanja, ki bodo osebe opremila z znanjem za vodenje učinkovitejših sistemov javnega naročanja. Toda navzkrižja interesov, prilagojene razpisne zahteve in prekomerna uporaba najnižje cene kot merila za oddajo naročil ostajajo glavna težava in omejujejo konkurenco, ki temelji na kakovosti. Pomanjkljivosti pri javnem naročanju se stalno navajajo kot dejavniki, ki vplivajo na učinkovitost razporejanja javnih sredstev.

- (14) Kadar se zakonodajno okolje pogosto spreminja, podjetja le težko in z visokimi stroški izpolnjujejo predpise ter zakonodajne in regulativne postopke, ureditve insolventnosti pa se pogosto dojemajo kot premalo prijazni do podjetij. Nedavno je bila ustanovljena medresorska delovna skupina za poslovanje, ki jo vodi državni sekretar na Ministrstvu za gospodarstvo in ki naj bi po načrtih do junija 2017 pripravila predloge ukrepov za izboljšanje poslovnega okolja. V sektorju poslovnih poklicev na Slovaškem ostajajo visoke regulativne ovire. Za obravnavo tega vprašanja je Komisija januarja 2017 v svojem sporočilu o priporočilih za reforme na področju regulacije poklicnih storitev v okviru svežnja ukrepov za odpravo ovir na trgu storitev zagotovila posebne smernice za vsak poklic.
- (15) Na Slovaškem je še vedno problematično izboljšanje učinkovitosti in tudi neodvisnosti pravosodnega sistema, čeprav si država prizadeva odpraviti pomanjkljivosti. Toda pomisleki glede učinkovitosti in neodvisnosti sodstva ostajajo. Poleg tega javno upravo še naprej bremenijo neučinkovitost, nezadostne zmogljivosti in razdrobljenost. Pozitiven napredek predstavljata sprejetje strategije za upravljanje človeških virov iz oktobra 2015 in nedavno sprejetje zakona o javnih uslužbencih. Novi politično neodvisni svet javnih uslužbencev bo nadzoroval izvajanje načel zakona o javnih uslužbencih ter etičnega kodeksa javnih uslužbencev. Zaradi kompleksnosti in nepreglednosti regulativnega okvira so odnosi med zainteresiranimi stranmi na trgu energije zapleteni. Nedavne spremembe pri določanju tarif za distribucijo odražajo vztrajni politični in poslovni vpliv. Neodvisnost regulatorja cen energije naj bi se še zmanjšala po sprejetju zakonodaje, v skladu s katero ima vlada izključno pravico do imenovanja predsednika regulatorja, ministrstvoma za gospodarstvo in okolje pa daje pravico do poseganja v postopke določanja cen.

- (16) V okviru evropskega semestra 2017 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Slovaške in jo objavila v poročilu o državi za leto 2017. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2017 in nacionalni program reform za leto 2017 ter ukrepanje po priporočilih, ki jih je Slovaška prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko na Slovaškem, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (17) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2017, njegovo mnenje⁶ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 –

PRIPOROČA, da Slovaška v letih 2017 in 2018 ukrepa tako, da:

1. Nadaljuje znaten fiskalni napor za leto 2018 v skladu z zahtevami preventivnega dela Pakta za stabilnost in rast, ob upoštevanju potrebe po okrepitvi trenutnega okrevanja in zagotavljanju vzdržnosti javnih financ Slovaške. Izboljša gospodarnost zdravstvenega sistema, vključno z izvedbo projekta stroškovne učinkovitosti.
2. Izboljša aktivacijske ukrepe za prikrajšane skupine, vključno z izvedbo akcijskega načrta za dolgotrajno brezposelne ter zagotavljanjem individualiziranih storitev in ciljnega usposabljanja. Okrepi priložnosti za zaposlovanje žensk, zlasti s povečanjem ponudbe dostopnega in kakovostnega otroškega varstva. Izboljša kakovost izobraževanja in poveča udeležbo Romov v vključujočem rednem izobraževanju.

⁶ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

3. Izboljša konkurenco in preglednost poslov javnega naročanja ter stopnjuje boj proti korupciji z odločnejšim izvrševanjem obstoječe zakonodaje. Sprejme in izvede celovit načrt za zmanjšanje upravnih in regulativnih ovir za podjetja. Izboljša učinkovitost pravosodnega sistema ter med drugim skrajša trajanje obravnave civilnih in gospodarskih zadev.

V Bruslju,

*Za Svet
Predsednik*
